

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl soudcem JUDr. Simonou Pittermannovou ve věci žalobce: **Asental Land, s.r.o.**, se sídlem Gregorova 3/2582, 702 00 Ostrava - Moravská Ostrava, IČO: 27769143, zastoupeného Mgr. Magdalénou Poncza, advokátkou se sídlem Českobratrská 1403/2, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava, proti žalovaným: **č.1 Ing. Lee Louda**, se sídlem Vodičkova 41, 110 00 Praha 1, insolvenční správce dlužníka: OKD, a.s., se sídlem Stonavská 2179, 735 06 Karviná – Doly, IČO: 26863154, zastoupenému JUDr. Dušanem Dvořákem, advokátem se sídlem Hlinky 505/118, 603 00 Brno, **č.2 OKD, a.s.**, se sídlem Stonavská 2179, 735 06 Karviná - Doly, IČO: 26863154, zastoupenému Mgr. Petrem Kuhnem, advokátem se sídlem 28. října 767/12, 110 00 Praha 1, **o určení pravosti a výše pohledávky** jako incidenčním sporu v insolvenční věci dlužníka OKD, a.s. vedené Krajským soudem v Ostravě pod sp.zn. KSOS 25 INS 10525/2016

t a k t o :

- I. Návrh, aby soud určil, že věřitel č. 258 Asental Land, s.r.o., IČ: 27769143, se sídlem Gregorova 2582, Ostrava má v insolvenčním řízení vedeném u Krajského soudu v Ostravě pod sp.zn. KSOS 25 INS 10525/2016 vůči dlužníku OKD, a.s., IČ: 26863154, Stonavská 2179, Doly - Karviná, pohledávku ve výši 2.061.213 Kč z titulu bezdůvodného obohacení přihlášenou pod č. P418, **se zamítá**.
- II. Ve vztahu žalobce a žalovaného č.1 je žalobce **povinen** zaplatit žalovanému č.1 na náhradě nákladů řízení částku ve výši 15.814,26 Kč, k rukám advokáta žalovaného č.1, a to do 3 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.
- III. Ve vztahu žalobce a žalovaného č.2 je žalobce **povinen** zaplatit žalovanému č.2 na náhradě nákladů řízení částku ve výši 12.050 Kč, k rukám advokáta žalovaného č.2, a to do 3 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou ze dne 06.09.2016 se žalobce domáhal, aby soud určil, že má v insolvenčním řízení vůči žalovanému č. 2 pohledávku ve výši 2.061.213 Kč vzniklou z titulu bezdůvodného obohacení. Žalobce tvrdil, že žalovaný č. 2 užíval pozemky žalobce v katastrálním území Louky nad Olší a Darkov označené mezi účastníky jako „Rekultivace v území Louky – 9. etapa, 1. a 4. stavba“ a prováděl na nich terénní úpravy bez právního důvodu v období od 01.01.2015 do 30.06.2016. Žalovaný č. 2 nevykonával na pozemcích činnosti, které by měly charakter odstraňování důlních škod ve smyslu horního zákona, ale jednalo se o terénní úpravy, které žalovaný č. 2 vykonával do 31.12.2014 na základě povolení a souhlasu žalobce. Poté žalovaný č. 2 pokračoval v provádění terénních úprav, ačkoliv k tomu neměl žádné veřejnoprávní povolení ani jiný soukromoprávní titul. Dohodu uzavřenou mezi právními předchůdci žalobce a žalovaného č. 2 nelze považovat za právní titul k užívání pozemků. Dohoda se měla vztahovat na budoucí sanační a rekultivační akce, nikoliv na terénní úpravy pozemků a na již zahájené činnosti žalovaného č. 2. Dohoda nemohla nahradit jednotlivé nájemní smlouvy.

Žalovaný č. 1 postavil svou obranu na tvrzení, že žalovaný č. 2 neužíval pozemky žalobce bez právního titulu, neboť dne 23.01.2008 byla mezi žalovaným č. 2 a společností RPG RE Property a.s. (dále jen „RPG RE Property“), jejíž majetek včetně předmětných pozemků přešel v důsledku fúze na žalobce, uzavřena dohoda o úpravě vztahů při sanačně rekultivačních akcích. Žalobce byl na základě dohody povinen poskytovat žalovanému č. 2 součinnost při sanaci a rekultivaci včetně vstupu na pozemky. Skutečnost, že žalobce nepodal žádost o uzavření nájemní smlouvy, neznamená, že žalovaný č. 2 užíval pozemky bez právního titulu. Žalovaný č. 2 prováděl na pozemcích terénní úpravy sloužící k sanaci a

rekultivaci. Uplynutí doby platnosti povolení Městského úřadu Karviná nelze vztahovat k zániku právního titulu k užívání pozemků.

Žalovaný č. 2 tvrdil, že předmětné pozemky původně patřily do jeho vlastnictví, byly dotčeny jeho důlní činností, a proto na nich prováděl terénní úpravy, kterými odstraňoval důlní škody a zajišťoval sanaci a rekultivaci pozemků. Žalovaný č. 2 užíval pozemky se souhlasem žalobce, který dovozoval také z dohody uzavřené dne 23.01.2008, podle které byl žalobce povinen poskytnout žalovanému č. 2 součinnost a umožnit vstup na pozemky. Další vztahy měly být upraveny ve zvláštních nájemních smlouvách, avšak žalobce v daném období nepožádal žalovaného č. 2 o sjednání nájemní smlouvy ani neodvolal svůj souhlas s užíváním pozemků. Za mylný považoval žalovaný č. 2 názor žalobce o neexistenci příslušného povolení (souhlas stavebního úřadu) znamenající zánik právního titulu k užívání pozemků.

Soud nejprve provedl důkazy nezbytné pro posouzení přípustnosti incidenční žaloby:

Krajský soud v Ostravě (dále jen „insolvenční soud“) dne 03.05.2016 zahájil insolvenční řízení ve věci žalovaného č. 2 (zjištěno z vyhlášky ze dne 03.05.2016 č.j. KSOS 25 INS 10525/2016 – A2).

Dne 09.05.2016 insolvenční soud zjistil úpadek žalovaného č. 2 a insolvenčním správcem ustanovil žalovaného č. 1 (zjištěno z usnesení ze dne 09.05.2016 č.j. KSOS 25 INS 10525/2016-A19).

Dne 12.08.2016 insolvenční soud potvrdil usnesení schůze věřitelů ze dne 11.08.2016, kterým byla povolena reorganizace žalovaného č. 2 (zjištěno z usnesení ze dne 12.08.2016 č.j. KSOS 25 INS 10525/2016-B181).

Žalobce do insolvenčního řízení žalovaného č. 2 přihlásil nevykonatelnou pohledávku ve výši 2.061.213 Kč z titulu bezdůvodného obohacení spočívajícího v užívání pozemků ve vlastnictví žalobce v období od 01.01.2015 do 30.06.2016 k provádění terénních úprav pod názvem „Rekultivace území Louky – 9. etapa, 1. a 4. stavba“ na základě rozhodnutí Městského úřadu Karviná sp.zn. ÚPaSŘ/78/02/Ku ze dne 30.04.2002 vydaném právnímu předchůdci žalovaného č. 2 (zjištěno z přihlášky pohledávek žalobce č. P418, doručené insolvenčnímu soudu dne 04.07.2016).

Žalovaní na přezkumném jednání dne 10.08.2016 popřeli pohledávku žalobce z důvodu, že nárok žalobce na vydání bezdůvodného obohacení je nedůvodný, nevznikl, přičemž pokud nárok žalobce vznikl, jeho výše činí pouze 1.000 Kč (zjištěno z protokolu o přezkumném jednání včetně přezkumného listu přihlášky žalobce č. P418).

Dne 22.08.2016 bylo žalobci doručeno vyrozumění žalovaného č. 1 o popření jeho pohledávky jak insolvenčním správcem tak i dlužníkem. Žalovaný č. 1 poučil žalobce, že může uplatnit své právo žalobou na určení pohledávky u insolvenčního soudu s tím, že popření pohledávek dlužníkem má v reorganizaci stejné účinky jako popření pohledávek insolvenčním správcem a věřitelé nevykonatelné pohledávky, která byla popřena dlužníkem,

podávají žalobu vždy proti dlužníku (zjištěno z vyrozumění ze dne 16.08.2016 včetně dodejky).

Soudy je z jeho úřední činnosti známo, že předmětná žaloba byla doručena Krajskému soudu v Ostravě dne 06.09.2016. Insolvenční řízení žalovaného č. 2 stále trvá a úpadek je řešen reorganizací.

Z hlediska skutkového stavu bylo dále zjištěno:

Soud z nesporných skutkových tvrzení účastníků zjistil, že dne 01.07.2005 došlo ke sloučení společností Českomoravské doly, a.s. a OKD, a.s., IČO 00002593 (dále jen „původní OKD“). Původní OKD zanikla rozdělením, přičemž část jmění včetně předmětných pozemků přešla na žalovaného č. 2 a poté v důsledku odštěpení části obchodního jmění žalovaného č. 2 přešly pozemky na RPG RE Property dne 01.01.2008. Předmětné pozemky byly dotčené těžbou prováděnou žalovaným č. 2, proto byla dne 23.01.2008 mezi žalovaným č. 2 a RPG RE Property uzavřena dohoda o úpravě vztahů při sanačně rekultivačních akcích. Dne 01.01.2010 RPG RE Property zanikla fúzí a její majetek přešel na žalobce. Žalobce je dle katastru nemovitostí vlastníkem nemovitostí v k.ú. Louky nad Olší a k.ú. Darkov, na kterých žalovaný č. 2 prováděl terénní úpravy, tak jak byly specifikovány v rozhodnutí o povolení terénních úprav ze dne 22.03.2002 sp.zn. ÚPaSŘ/702/KÚ v rámci činnosti pod názvem rekultivace „Rekultivace území Louky - 9. etapa, 1. a 4. stavba“ (dále jen „pozemky“) s termínem dokončení do 31.12.2014. Žalovaný č. 2 prováděl během platnosti povolení terénní úpravy na pozemcích se souhlasem žalobce a v této činnosti pokračoval i v období od 01.01.2015 do 30.06.2016. (zjištěno z nesporných skutkových tvrzení účastníků).

Dne 08.10.2001 vydal Městský úřad Karviná, odbor územního plánování a stavebního řízení, stavební úřad (dále jen „Městský úřad Karviná“), územní rozhodnutí o umístění stavby a využití území pod názvem „Rekultivace v území Louky – 9. etapa, 1. a 4. stavba“ na základě návrhu Českomoravských dolů a.s. Městský úřad rozhodl o umístění stavby účelové neveřejné komunikace v rámci akce „Rekultivace v území Louky – 9. etapa, 1. a 4. stavba“ na dobu do 31.12.2014. Jednalo o stavbu a terénní úpravy mající charakter úpravy území, které souvisejí se zahlazováním následků horní činnosti (zjištěno z územního rozhodnutí Městského úřadu Karviná ze dne 08.10.2001 sp.zn. ÚPaSŘ/3550/01/Ku).

Dne 22.03.2002 vydal Městský úřad Karviná rozhodnutí, kterým povolil Českomoravským dolům, a.s. provádět terénní úpravy pod názvem „Rekultivace území Louky - 9. etapa, 1. a 4. stavba“. Terénní úpravy byly členěny na tyto objekty: SO 11 skryvky kulturních zemin, SO 12 násypy na skryvky, SO 41 skryvky kulturních zemin, SO 42 tvarování terénu, SO 43 odvodnění území, SO 45 technická rekultivace, SO 46 biologická rekultivace. Terénní úpravy měly probíhat podle projektové dokumentace (zjištěno z rozhodnutí Městského úřadu Karviná, odbor územního plánování a stavebního řízení, stavební úřad, ze dne 22.03.2002 sp.zn. ÚPaSŘ/78/02/Ku).

Dne 23.01.2008 uzavřel žalovaný č. 2 s RPG RE Property dohodu o úpravě vztahů při sanačně rekultivačních akcích. Dohoda byla uzavřena z důvodu rozdělení žalovaného č. 2 odštěpením části obchodního jmění žalovaného č. 2 a jejím sloučením s RPG RE Property.

Část majetku žalovaného č. 2, zahrnující také pozemky, přešla na nástupnickou RPG RE Property. RPG RE Property souhlasila s tím, že žalovaný č. 2 bude na pozemcích provádět sanaci a rekultivaci a zavázala se poskytnout mu nezbytnou součinnost a spolupráci včetně vstupu na pozemky. Vstup měl být uskutečněn v rámci jednotlivých zvláštních nájemních smluv, které měly být uzavírány mezi stranami na základě žádosti RPG RE Property, a to ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení žádosti žalovaného č. 2. Převod či přechod všech práv a povinností z dohody byl možný jen s předchozím souhlasem žalovaného č. 2, v případě zcizení nemovitosti byla RPG RE Property povinna postoupit všechna práva a povinnosti z dohody na nového vlastníka. Dohoda byla uzavřena na dobu určitou do definitivní likvidace důlních děl včetně doznění vlivů hornické činnosti, nejméně však na dobu 30 let od její účinnosti (zjištěno z dohody o úpravě vztahů při sanačně rekultivačních akcích uzavřené dne 23.01.2008).

Z listiny nazvané – věc: výpověď 12 smluv uzavřených mezi OKD, a.s. a právními předchůdci společnosti Asental Land, s.r.o. dne 23.01.2008 neučinil soud žádná skutková zjištění, neboť pro právní posouzení věci je irelevantní, zda byla dohoda žalobcem vypovězena s ohledem na právní hodnocení nároku z titulu bezdůvodného obohacení.

V řízení bylo prokázáno, že žalovaný č. 2 na pozemcích provádí od počátku sanaci a rekultivaci, což vyplývá z provedených důkazů územního rozhodnutí Městského úřadu Karviná ze dne 08.10.2001, které bylo vydáno na žádost právního předchůdce žalovaného č. 2 z důvodu provádění stavby a terénních úprav souvisejících se zahlazováním následků horní činnosti. Tuto skutečnost také potvrzuje další důkaz - rozhodnutí Městského úřadu Karviná, odbor územního plánování a stavebního řízení, stavební úřad, ze dne 22.03.2002, ve kterém byly jednotlivé terénní úpravy členěny na SO 11 skryvky kulturních zemin, SO 12 násypy na skryvky, SO 41 skryvky kulturních zemin, SO 42 tvarování terénu, SO 43 odvodnění území, SO 45 technická rekultivace, SO 46 biologická rekultivace. Sami účastníci učinili nesporným, že pozemky byly dotčeny těžbou žalovaného č. 2, žalovaný č. 2 na pozemcích prováděl terénní úpravy, tak jak byly specifikovány v rozhodnutí o povolení terénních úprav ze dne 22.3.2002 a ve stejné činnosti žalovaný č. 2 pokračoval i v období od 01.01.2015 do 30.06.2016. Soud vzal z dohody o úpravě vztahů při sanačně rekultivačních akcích uzavřené dne 23.01.2008 za prokázáno, že dle dohody měla být mezi žalobcem a žalovaným č. 2 uzavřena zvláštní nájemní smlouva, která by konkrétně upravovala právo žalovaného č. 2 vstoupit na pozemky.

Vzhledem k tomu, že účastníci učinili nesporným, že žalovaný č. 2 byl vlastníkem předmětných pozemků, které v rámci odštěpení části obchodního jmění žalovaného č. 2 přešly na právního předchůdce zdejšího žalobce, soud neprovedl důkaz výpisy z katastru nemovitostí a výpisy žalobce a žalovaného č. 2 z obchodního rejstříku. Další důkazy navržené žalobcem – místní šetření v tzv. Horní a Střední části území Louky, nájemní smlouva ze dne 30.06.2016, přípis žalovaného č. 2 ze dne 25.02.2016, zápisy ze zasedání Společné pracovní skupiny statutárního města Karviná a žalovaného č. 2 (ze dne 18.06.2015, 24.09.2015, 10.12.2015, 10.03.2016, 09.06.2016), porovnání leteckých snímků oblasti, posouzení vlivů na ŽP v intencích dle zákona 100/2001 sb. (plnění podmínek stanoviska k vlivu na ŽP po novelizaci zákona č. 39/2015 Sb.), rozhodnutí Obvodního báňského úřadu pro území krajů Moravskoslezského a Olomouckého ze dne 04.03.2015 č.j. SBS 37810/2014/OBÚ-05/22,

oznámení o zahájení řízení č.j. MMK/152957/2016 ze dne 24.10.2016, oznámení o zahájení řízení č.j. MMK/189322/2016 ze dne 05.12.2016, správní spisy řízení MMK/152957/2016 a MMK/189322/2016, přehled vlastníků dotčených nemovitostí, usnesení Rady Statutárního města Karviná č. 3804, nájemní smlouvy uzavřené žalovaným č. 2 s vlastníky dotčených nemovitostí, znalecký posudek na určení ušlého nájemného na pozemcích za období 01.01.2015 do 30.06.2016, stavebnětechnická dokumentace terénních úprav, povolení vstupu na pozemky (OKD, a.s., IMGE, o.z.) ze dne 20.06.2001, povolení vstupu na pozemky (OKD, a.s., IMGE, o.z.) ze dne 02.07.2001, vyjádření-rekultivace území Louky-9.etapa (OKD, a.s. Důl Darkov, o.z.) ze dne 10.07.2001, vyjádření-rekultivace území Louky-9.etapa (OKD, a.s. Důl Darkov, o.z.) ze dne 17.07.2001, nájemní smlouva uzavřená žalovaným č. 2s paní Danielou Brodovou včetně dodatku ze dne 07.10.2014, kupní smlouva uzavřená žalovaným č. 2 a paní Felicjou Makowkovou ze dne 15.12.2014, smlouva o právu provést stavbu ze dne 09.09.2014, email žalovaného č. 2 ze dne 15.01.2015, rozhodnutí Magistrátu Statutárního města Karviné ze dne 17.01.2017 č.j. MMK/004146/2017, soud neprováděl z důvodu ekonomie řízení, neboť skutečnosti významné pro předmětný spor byly prokázány jinými provedenými důkazy.

Soud dospěl ke skutkovému závěru, že:

Předmětné pozemky byly ve vlastnictví žalovaného č. 2, jednalo se pozemky dotčené důlní těžbou žalovaného č. 2, který poté na pozemcích prováděl na své náklady sanaci a rekultivaci. Následně se předmětné pozemky „v rámci přesunu majetku ve skupině“ (2008 rozdělení OKD, 2010 fúze RPG RE Property) dostaly do vlastnictví žalobce a na žalovaném č. 2 (OKD, a.s.) zůstala povinnost sanovat a rekultivovat na své náklady předmětné pozemky. Za tímto účelem užíval žalovaný č. 2 předmětné pozemky žalobce v období od 01.01.2015 do 30.06.2016 bez právního titulu.

K přípustnosti žaloby:

Podle ust. § 198 odst. 1 zákona č. 182/2006 sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (dále jen „insolvenční zákon“) věřitelé nevykonatelné pohledávky, která byla popřena insolvenčním správcem, mohou uplatnit své právo žalobou na určení u insolvenčního soudu do 30 dnů od přezkumného jednání nebo od právní moci rozhodnutí o schválení zprávy o přezkumu podle § 410 odst. 3 písm. a); tato lhůta však neskončí dříve než uplynutím 15 dnů od doručení vyznění podle § 197 odst. 2 nebo § 410 odst. 2. Žalobu podávají vždy proti insolvenčnímu správci. Nedojde-li žaloba ve stanovené lhůtě insolvenčnímu soudu, k pohledávce popřené co do pravosti se nepřihlíží; pohledávka popřená co do výše nebo pořadí je v takovém případě zjištěna ve výši nebo pořadí uvedeném při jejím popření.

Podle ust. § 336 insolvenčního zákona není-li dále stanoveno jinak, platí o přezkoumání přihlášených pohledávek v reorganizaci obdobně § 190 až 202 (odst. 1). Popření pohledávky dlužníkem má v reorganizaci tytéž účinky jako popření pohledávky insolvenčním správcem, ustanovení § 51 odst. 2 tím však není dotčeno; pro toto popření platí obdobně ustanovení o zjištění pohledávky týkající se insolvenčního správce. Jestliže dlužník popřel pohledávku při přezkumném jednání, které se konalo dříve, než nastaly účinky povolení reorganizace, nastávají účinky tohoto popření v reorganizaci dnem, kdy nastaly účinky

povolení reorganizace; tento den je rozhodný i pro počátek běhu lhůt k podání žaloby o určení pravosti, výše nebo pořadí pohledávky. Věřitelé nevykonatelné pohledávky, která byla popřena dlužníkem, podávají žalobu vždy vůči dlužníku (odst. 2).

Žaloba byla podána proti insolvenčnímu správci a dlužníkovi dne 06.09.2016. Žalobce byl o popření jeho pohledávky insolvenčním správcem a dlužníkem vyrozuměn insolvenčním správcem dne 22.08.2016. Žaloba tak byla podána v zákonné lhůtě 30 dnů od doručení vyrozumění žalobci dle ust. § 198 odst. 1 insolvenčního zákona. Insolvenční správce a dlužník jsou v řízení pasivně legitimováni, neboť oba popřeli pohledávku žalobce a insolvenční řízení je řešeno reorganizací, kdy má popření dlužníka stejné účinky jako popření pohledávky insolvenčním správcem dle ust. § 336 odst. 2 insolvenčního zákona. Žaloba je přípustná.

K otázce totožnosti skutkového děje:

Podle ust. § 174 odst. 2 insolvenčního zákona přihláška pohledávky musí kromě obecných náležitostí podání obsahovat důvod vzniku a výši přihlašované pohledávky. Důvodem vzniku přihlašované pohledávky se rozumí uvedení skutečností, na nichž se pohledávka zakládá.

Podle ust. § 198 odst. 2 insolvenčního zákona může žalobce v žalobě uplatnit jako důvod vzniku popřené pohledávky pouze skutečnosti, které jako důvod vzniku této pohledávky uplatnil nejpozději do skončení přezkumného jednání, a dále skutečnosti, o kterých se žalobce dozvěděl později proto, že mu kupující ze smlouvy o prodeji podniku nebo jeho části neoznámil včas převzetí dlužníkovu závazku.

V soudní praxi není pochyb o tom, že důvodem vzniku popřené pohledávky se rozumí skutečnosti, na nichž se pohledávka zakládá, tj. skutkové okolnosti, z nichž lze usuzovat na existenci této pohledávky, nikoliv (pouhá) právní kvalifikace pohledávky. Skutkové okolnosti přitom musí být vyličený tak, aby v přihlášce popsany skutek (skutkový děj), na jehož základě věřitel uplatňuje (přihlašuje) svůj nárok do insolvenčního řízení, umožňoval jeho jednoznačnou individualizaci (nemožnost záměny s jiným skutkem). Vyličení těchto skutečností (jež může mít zprostředkovaně původ i v odkazu na listinu, kterou věřitel připojí k přihlášce) slouží k vymezení předmětu přihlášky po skutkové stránce (Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30.09.2016 sp.zn. 29 Cdo 55/2014).

Pokud žalobce do insolvenčního řízení žalovaného č. 2 přihlásil nevykonatelnou pohledávku vzniklou z titulu bezdůvodného obohacení, které spočívalo v užívání jeho pozemků žalovaným č. 2 k provádění terénních úprav pod názvem „Rekultivace území Louky – 9. etapa, 1. a 4. stavba“, nemůže žalobce v souladu s ust. § 198 odst. 2 insolvenčního zákona a výše uvedenou judikaturou Nejvyššího soudu nyní tvrdit, že žalovaný č. 2 na pozemcích sanaci a rekultivaci neprováděl. Samotná tvrzení žalobce v poměrech projednávané věci jsou vnitřně rozporná, když v žalobě opírá svůj nárok o tvrzení, že bezdůvodné obohacení žalovaného č. 2 vyplývá z obsahu činností, tj. terénních úprav v návaznosti na důlní a hornickou činnost žalovaného č. 2, následně v písemném podání ze dne 22.01.2016 tvrdí, že žalovaný č. 2 užíval pozemky ke svému prospěchu v zájmu plnění mu horním zákonem

uložené povinnosti k sanaci a rekultivaci pozemků dotčených těžbou a dále u jednání soudu žalobce tvrdí, že se o sanaci a rekultivaci nejednalo. Tento rozpor ve svých tvrzeních žalobce neodstranil ani po výzvě soudu. Přestože zde byl takový rozpor, soud žalobu mohl projednat, avšak žalobce nemohl založit svůj uplatněný nárok na jiných skutkových tvrzeních, než kterými odůvodnil přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení.

K bezdůvodnému obohacení:

Podle ust. § 31 odst. 5 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (dále jen „horní zákon“) je organizace povinna zajistit sanaci, která obsahuje i rekultivace podle zvláštních zákonů, všech pozemků dotčených těžbou a monitorování úložného místa po ukončení jeho provozu. Sanace pozemků uvolněných v průběhu dobývání se provádí podle plánu otvírky, přípravy a dobývání (§ 32). Za sanaci se považuje odstranění škod na krajině komplexní úpravou území a územních struktur.

Horní zákon jako veřejnoprávní předpis obsahuje současně i některé soukromoprávní prvky, např. upravuje nárok na náhradu škody způsobené v důsledku důlní činnosti odchýlně od občanského zákoníku. Horní zákon však neupravuje institut bezdůvodného obohacení, proto je nutné v případě bezdůvodného obohacení aplikovat občanský zákoník (srovnej s rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27.05.2004 sp.zn. 32 Odo 521/2003, Vícha, O.: *Horní zákon. Zákon o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě. Komentář*. 1. vydání. Wolters Kluwer, 2017, dostupné v ASPI, komentář k § 37.).

Předmětem sporu je vznik bezdůvodného obohacení za časové období od 01.01.2015 do 30.06.2016, soud proto na právní vztah aplikoval zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o.z.“), podle jehož ust. § 3028 odst. 1 o.z. se tímto zákonem řídí práva a povinnosti vzniklá ode dne nabytí jeho účinnosti, tj. od 01.01.2014.

Podle sut. § 2991 o.z. kdo se na úkor jiného bez spravedlivého důvodu obohatí, musí ochuzenému vydat, oč se obohatil (odst. 1). Bezdůvodně se obohatí zvláště ten, kdo získá majetkový prospěch plněním bez právního důvodu, plněním z právního důvodu, který odpadl, protiprávním užitím cizí hodnoty nebo tím, že za něho bylo plněno, co měl po právu plnit sám (odst. 2).

Podle důvodové zprávy k občanskému zákoníku č. 89/2012 Sb. ust. § 451 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (dále jen „obč.zák.“) obecně stanovuje, že bezdůvodné obohacení (kondikce) musí být vydáno, ale vzhledem k výčtu jednotlivých právních důvodů bezdůvodného obohacení v ust. § 451 odst. 2 a v ust. § 454 obč.zák. se v praxi projevuje důsledná tendence chápat tyto důvody jako výlučné, což vylučuje samostatné použití obecné klauzule v ust. § 451 odst. 1. Při zvažování, do jaké míry zachovat současný stav, anebo zda jej změnit, byly vzaty v úvahu následující skutečnosti: Obecnou zásadu, že se nikdo nemá bez důvodu obohacovat na úkor jiného, přijalo již římské právo (D 12, 6, 14). Všeobecný zákoník občanský (ABGB) tuto maximu přijal, ale upravil jen některé případy bezdůvodného obohacení. Redaktoři ABGB totiž vycházeli, ovlivnění přístupem práva římského (D, 12, 6, 15, pr.), z pojetí, že oprávnění žádat vydání bezdůvodného obohacení z neospravedlněného důvodu (non ex iusta causa) je dáno již právem přirozeným

a samým lidským rozumem, a tudíž že není třeba v tom směru výslovná zákonná úprava. Pozitivistické myšlení od druhé poloviny 19. stol. tíhlo naopak k pojetí, že bezdůvodným obohacením je jen to, co stanoví zákonný text. Občanský zákoník z r. 1950 vyšel z posledně uvedeného pojetí a stanovil v ust. § 360 an. případy bezdůvodného obohacení úplným výčtem. Naproti tomu občanský zákoník z r. 1964 přišel s pojetím odlišným a justifikoval zásadu, že „nikdo nesmí v jakékoli míře nepoctivě získat majetkový prospěch na úkor společnosti, ani na úkor jiného občana“ a zavedl novou právní instituci označenou jako bezdůvodné obohacení, kterou pojal co do pojetí i rozsahu zcela odlišně; to vyjadřovaly i zákaz obohacovat se na úkor společnosti i spoluobčanů (čl. VII) a povinnost počínat si tak, aby nedocházelo k bezdůvodnému obohacení na úkor společnosti nebo jednotlivce (§ 415). Novela občanského zákoníku č. 509/1991 Sb. v reakci na ideologické konotace tohoto pojetí postupovala opačně; výsledkem je výrazná tendence omezit povinnost k vydání bezdůvodného obohacení na případy jednotlivě vymezené. Nelze však přehlížet, že standardní úpravy kontinentální provenience sledují od konce 19. stol. odlišný přístup a vycházejí ze zásady, že každé bezdůvodné obohacení musí být vydáno tomu, na jehož úkor bylo získáno. Z těchto příčin se navrhuje i v osnově nového občanského zákoníku upravit povinnost k vydání bezdůvodného obohacení jako obecnou, doplněnou příkladným výčtem typických případů. Obecné ustanovení prvního odstavce spojuje povinnost vydat obohacení s tím, že bylo nabyto bez ospravedlněného důvodu. Jaké obohacení je ospravedlněné a jaké nikoli, nelze usuzovat jen z existence nebo neexistence právního důvodu, ale i ze zásad slušnosti a zvyklostí soukromého života (*Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník*).

Občanský zákoník účinný ode dne 01.01.2014 podstatně změnil dosavadní koncepci právní úpravy bezdůvodného obohacení. Občanský zákoník č. 40/1964 Sb. upravoval bezdůvodné obohacení v ust. § 45, který stanovil, že kdo se na úkor jiného bezdůvodně obohatí, musí obohacení vydat (odst. 1), přičemž bezdůvodným obohacením byl majetkový prospěch získaný plněním bez právního důvodu, plněním z neplatného právního úkonu nebo plněním z právního důvodu, který odpadl, jakož i majetkový prospěch získaný z nepoctivých zdrojů (odst. 2). Podle dříve platného občanského zákoníku nebylo možné přímo dovozovat nároky z titulu bezdůvodného obohacení z obecného ust. § 451 odst. 1 obč.zák., ale výhradně dle některé ze skutkových podstat zakotvených v ust. § 451 odst. 2 obč.zák. V občanském zákoníku č. 89/2012 Sb. je povinnost k vydání bezdůvodného obohacení založena obecným pravidlem zakotveným v ust. § 2991 odst. 1 o.z., podle kterého platí, že kdo se na úkor jiného bez spravedlivého důvodu obohatí, musí ochuzenému vydat, oč se obohatil. Nově používaný termín „bez spravedlivého důvodu“ je přitom podstatně širší než dříve používaný výraz „bezdůvodně“. V následujícím ust. § 2991 odst. 2 o.z. jsou pouze demonstrativně uvedeny skutkové podstaty, na základě kterých se může ochuzený domáhat vrácení bezdůvodného obohacení. Ochuzený se tak nyní může domáhat vrácení bezdůvodného obohacení dle základní skutkové podstaty zakotvené v ust. § 2991 odst. 1 o.z., pokud bezdůvodné obohacení vzniklo bez spravedlivého důvodu. Není potřebné, aby byla dále naplněna některá z demonstrativně uvedených skutkových podstat v druhém odstavci ust. § 2991 o.z. Z výše uvedeného závěru však a contrario plyne, že může nastat situace, kdy zde bude existovat spravedlivý důvod, aby si obohacený obohacení ponechal. Taková situace však bude zcela výjimečná a bude záviset na skutkových okolnostech případu. Spravedlivý důvod je třeba vždy hodnotit v intencích základních zásad občanského práva – zásada poctivosti, slušnosti,

dobré mravy aj. a zejména podle konkrétních skutkových okolností sporu. Spravedlivý důvod by měl sloužit k tomu, aby vyrovnával práva a povinnosti mezi účastníky právního vztahu, měl by uspořádat práva a povinnosti tak, aby ani jedna strana nebyla zvýhodněna nebo naopak znevýhodněna vůči druhé. Tím, že na jedné straně existuje spravedlivý důvod pro ponechání si obohacení, je mezi smluvními stranami dosaženo pomyslné rovnováhy, která by mohla být rozhodnutím soudu, že obohacená strana je povinna druhé straně obohacení vydat narušena. Ostatně již za účinnosti občanského zákoníku č. 40/1964 Sb., existovaly případy, kdy obohacený nebyl povinen obohacení vracet s odkazem na obecnou spravedlnostní klauzuli. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že vždy je třeba zohlednit konkrétní okolnosti případu a vzít v úvahu základní zásady soukromého práva (srovnej s rozhodnutím Nejvyššího soudu ze dne 09.04.2013 sp.zn. 28 Cdo 2485/2012, ze dne 05.11.2013 sp.zn. 28 Cdo 1310/2013).

V daném sporu je významné, že žalovaný č. 2 byl dříve vlastníkem předmětných pozemků. Pozemky byly dotčeny důlní činností žalovaného č. 2, a proto na nich žalovaný č. 2 na vlastní náklady prováděl sanaci a rekultivaci v souladu s ust. § 31 odst. 5 horního zákona. Ať už došlo k odstěpení části jmění žalovaného č. 2 a bezúplatnému přechodu vlastnického práva k pozemkům na právního předchůdce žalobce z jakéhokoliv důvodu, žalovaný č. 2 a žalobce věděli o zákonné povinnosti žalovaného č. 2 sanovat a rekultivovat pozemky, o čem svědčí to, že byla uzavřena dohoda o úpravě vztahů při sanačně rekultivačních akcích na těchto pozemcích. V řízení bylo prokázáno, že žalovaný č. 2 po celou dobu pozemky sanuje a rekultivuje na vlastní náklady.

K argumentaci žalovaných, že dohoda o úpravě vztahů při sanačně rekultivačních akcích ze dne 23.01.2008 představuje právní titul k užívání předmětných pozemků žalovaným č. 2, soud poukazuje na ustálenou judikaturu - rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 ICdo 26/2012 ze dne 29.09.2014, podle kterého *„význam rámcové smlouvy spočívá v tom, že strany tam, kde předpokládají dlouhodobější obchodní vztah, stanoví jejím prostřednictvím základní pravidla, jimž budou podléhat všechny konkrétní (tzv. realizační) smlouvy na jejím základě v budoucnu uzavřené, nebude-li v té či oné realizační smlouvě ujednáno jinak. Rámcová smlouva tak nemá jiný význam (jinou funkci), než že stanoví smluvní podmínky následně uzavíraných konkrétních, realizačních smluv, tj. v tom či onom rozsahu předurčuje jejich obsah“* Samotná dohoda obsahovala pouze obecná ustanovení, podle kterých byl žalobce povinen poskytnout žalovanému č. 2 součinnost a spolupráci při sanaci a rekultivaci pozemků žalovaným č. 2, přičemž samotný vstup na pozemky měl být upraven v jednotlivých nájemních smlouvách. S ohledem na obsah ujednání smluvních stran, lze uzavřít, že dohoda o úpravě vztahů při sanačně rekultivačních akcích představuje rámcovou smlouvu, která sama nepředstavuje právní titul k užívání předmětných pozemků žalovaným č. 2.

Přestože žalovaný č. 2 sanoval a rekultivoval předmětné pozemky bez právního titulu, nelze v tomto případě hovořit o vzniku obohacení bez spravedlivého důvodu, jak je zakotveno v ust. § 2991 odst. 1 o.z. Naopak by bylo nespravedlivé požadovat po žalovaném č. 2 vrácení obohacení z důvodu, že užíval pozemky bez právního titulu, když na pozemcích, které původně patřily do jeho vlastnictví a žalobce je nabyt bezúplatně (přesun majetku ve skupině - 2008 rozdělení OKD, 2010 fúze RPG RE Property), na své vlastní náklady plnil svou zákonnou povinnost sanovat a rekultivovat pozemky dle horního zákona. Podle rozhodnutí,

na která odkazoval žalobce ve svých vyjádřeních, osoba vykonávající důlní činnost nemůže užívat cizí pozemky, jestliže ji nesvědčí soukromoprávní titul k užívání pozemků (srovnej s rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29.03.2017 sp.zn. 22 Cdo 308/2017, ze dne 25.06.2015 sp.zn. 22 Cdo 1172/2015). Soud se však v tomto konkrétním případě zabývat skutkovými okolnostmi případu a hodnocením spravedlivého důvodu pro vznik obohacení na straně žalovaného č. 2. Přičemž jaké obohacení je ospravedlnitelné a jaké nikoliv, nelze usuzovat z existence nebo neexistence právního důvodu, ale i ze zásad slušnosti, dobrých mravů a se zřetelem ke zvyklostem soukromého života. Výklad a aplikace hmotného práva musí odpovídat obecné zásadě spravedlnosti. Vzhledem k tomu, že žalovaný č. 2 byl dříve vlastníkem pozemků dotčených jeho důlní činností, od počátku na pozemcích prováděl sanaci a rekultivaci na své náklady a žalobce nabyl pozemky přesunem majetku na ve skupině, dospěl soud k závěru, že by bylo v rozporu se zásadami, na kterých spočívá občanské právo a v rozporu s ust. § 2991 odst. 1 o.z., pokud by žalovaný č. 2 musel toto obohacení, představující nájemné za předmětné pozemky, vydat žalobci, když žalobce předmětné pozemky získal bezúplatně a naopak žalovaný č. 2 předmětné pozemky sanoval a rekultivoval na své náklady. Existence spravedlivého důvodu na straně žalovaného č. 2 odůvodňuje, aby si žalovaný č. 2 obohacení spočívající v užívání pozemků k sanaci a rekultivaci bez soukromoprávního titulu ponechal. Není naplněna podmínka zakotvená v ust. § 2991 odst. 1 o.z., že by bezdůvodné obohacení vzniklo bez spravedlivého důvodu. Soud proto dospěl k závěru, že pohledávka žalobce není po právu a žalobu zamítl.

Soud pro úplnost dodává, že v předmětném sporu je bezvýznamné, zda žalovaný č. 2 užíval pozemky bez povolení správního orgánu. Z ust. § 1 odst. 1 věta druhá o.z. vyplývá základní zásada občanského práva, totiž že uplatňování soukromého práva je nezávislé na uplatňování práva veřejného. V předmětném sporu je významné pouze to, že zde existuje spravedlivý důvod, aby si žalovaný č. 2 obohacení představující užívání pozemků ke splnění zákonné povinnosti sanace a rekultivace ponechal.

Podle ust. § 163 insolvenčního zákona o nákladech incidenčního sporu a jejich náhradě rozhodne insolvenční soud v rozhodnutí o incidenčním sporu, a to podle ustanovení občanského soudního řádu, není-li v tomto zákoně stanoveno jinak. Náhrada nákladů incidenčního sporu je zvláštní pohledávkou, na kterou se nevztahuje § 170 písm. f).

Podle ust. § 142 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o.s.ř.“) účastníku, který měl ve věci plný úspěch, přizná soud náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatňování nebo bránění práva proti účastníku, který ve věci úspěch neměl.

Žalovaný č. 1 byl v řízení úspěšný a má tak právo na náhradu nákladů řízení. Jelikož se jedná o věc rozhodovanou v insolvenčním řízení, považuje se za tarifní hodnotu částka 50.000 Kč dle ust. § 9 odst. 4 písm. c) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů (dále jen „vyhláška“). Podle ust. § 7 bod 5 vyhlášky činí mimosmluvní odměna za jeden úkon právní služby částku 3.100 Kč. V tomto případě náleží žalovanému č. 1 odměna za 3 úkony právní služby (za převzetí a přípravu zastoupení, vyjádření ze dne 23.02.2017 a za účast při jednání soudu dne 12.09.2017) dle ust. § 11 odst. 1 písm. a), d), g) vyhlášky ve výši 9.300 Kč. Žalovanému č. 1 náleží náhrada hotových výdajů v paušální částce 300 Kč za 1 úkon právní služby dle ust. § 13 odst. 3 vyhlášky, tj. 900 Kč za 3 úkony.

Déle žalovanému č. 1 náleží náhrada za ztrátu času za cestu z Brna do Ostravy a zpět k soudnímu jednání dne 12.09.2017 ve výši 800 Kč (8 půlhodin po 100 Kč) dle ust. § 14 odst. 1 písm. a) a ust. § 14 odst. 3 vyhlášky a náhrada cestovného za cestu k soudnímu jednání a zpět z Brna do Ostravy osobním automobilem reg.z. 8B23739 při celkové vzdálenosti 344 km, náhrady za použití vozidla 3,90 Kč/1km, při průměrné spotřebě 7,4 l/100km a ceně pohonné hmoty (motorové nafty) 28,60 Kč/l, tj. v celkové výši 2.069,64 Kč dle vyhlášky č. 440/2016 Sb. Právní zástupce žalovaného č. 1 předložil soudu v souladu s ust. § 14a vyhlášky osvědčení o registraci k DPH, proto se k částce skládající se z odměny a hotových výdajů připočte DPH ve výši 21 %, které činí 2.744,62 Kč. Žalovanému č. 1 vznikl nárok na náhradu nákladů řízení v celkové částce 15.814,26 Kč.

Žalovaný č. 2 byl v řízení také úspěšný a má tak právo na náhradu nákladů řízení, představující odměnu za 3 ~~úkon~~ úkonu právní služby (z~~apř.~~zetí a přípravu zastoupení, vyjádření ze dne 13.03.2017, za účast při jednání soudu dne 12.09.2017, za účast u vyhlášení rozsudku dne 19.10.2017) dle ust. § 7 bod 5, ust. § 9 odst. 4 písm. c), ust. § 11 odst. 1 písm. a), d), g) a ust. § 11 odst. 2 písm. f) vyhlášky ve výši 10.850 Kč, náhrada hotových výdajů v paušální částce 300 Kč za 1 úkon právní služby dle ust. § 13 odst. 3 vyhlášky, tj. 1.200 Kč za 4 úkony. Právní zástupce žalovaného č. 2 nepředložil soudu osvědčení o registraci k DPH, proto soud náhradu DPH nepřiznal. Žalovanému č. 2 vznikl nárok na náhradu nákladů řízení v celkové částce 12.050 Kč.

Dle ust. § 149 odst. 1 o.s.ř. platí, že zastupoval-li advokát účastníka, jemuž byla přisouzena náhrada nákladů řízení, je ten, jemuž byla uložena náhrada těchto nákladů, povinen zaplatit ji advokátovi. V tomto případě byli žalovaní č. 1 a č. 2 zastoupeni advokátem, proto soud uložil žalobci povinnost zaplatit žalovaným č. 1 a č. 2 náhradu nákladů řízení k rukám jejich právních zástupců. O lhůtě k plnění bylo rozhodnuto dle ust. § 160 odst. 1 věta před středníkem o.s.ř., když nebyly shledány okolnosti, na základě kterých by byla pariční lhůta prodloužena, případně stanoveno, že plnění se bude dít ve splátkách.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání do 15-ti dnů ode dne doručení k Vrchnímu soudu v Olomouci prostřednictvím Krajského soudu v Ostravě.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí (§ 251 o.s.ř.).

V Ostravě dne 19.10.2017

Za správnost vyhotovení:
Andrea Mrenicová

JUDr. Simona Pittermannová, v.r.
soudce